

Kwartaalupdate

Beroepsaansprakelijkheid

Q2 2024

Introductie

Auteurs: [Thomas Munnik](#), [Annerieke Meerkerk](#), en [Daan de Bruin](#)

In het tweede kwartaal van 2024 zijn er op www.rechtspraak.nl weer verschillende uitspraken gepubliceerd waarin een (civiele of tuchtrechtelijke) vordering tegen een beroepsbeoefenaar werd ingesteld. Denk hierbij onder andere aan de mogelijke aansprakelijkheid van notarissen, advocaten, assurantietussenpersonen en makelaars.

In deze Kwartaalupdate Beroepsaansprakelijkheid voor Q2 2024 is een selectie gemaakt uit deze uitspraken. De navolgende onderwerpen komen aan bod:

- 01. De rol van de notaris bij grondspeculatie – aansprakelijk voor geleden schade?**
(Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 18 juni 2024) 2
- 02. Kan een makelaar succesvol aansprakelijk worden gesteld als hij nalaat een adequate controle te verrichten van de identiteits- en financiële gegevens van een huurder?**
(Gerechtshof 's-Hertogenbosch, 23 april 2024) 7
- 03. Dient het advocatenkantoor in verband met een toerekenbare tekortkoming ook de schade te vergoeden? (Rechtbank Rotterdam, 29 mei 2024)** 12
- 04. De aansprakelijkheid van een accountant: heeft de accountant nagelaten (juiste) verrekeningen uit te voeren? (Rechtbank Zeeland-West-Brabant 24 april 2024)** 18

01

De rol van de notaris bij grondspeculatie – aansprakelijk voor geleden schade?

(Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 18 juni 2024)

In de laatste jaren is in de media met enige regelmaat aandacht voor de speculatieve handel in (landbouw-)grond, in de vorm van ABC- (of AB- en BC-)transacties. Handelaren kopen percelen landbouwgrond op, die vervolgens worden opgeknipt en verkocht aan particulieren. De prijs die deze particulieren betalen, is vaak aanzienlijk hoger dan de prijs die de handelaar zelf heeft betaald. Aan de koper wordt veelal voorgehouden dat aanzienlijke winsten kunnen worden gerealiseerd, wanneer de bestemming van de gronden wordt gewijzigd (bijvoorbeeld in een woonbestemming). Het is vaak echter de vraag of die bestemmingswijzigingen daadwerkelijk zullen plaatsvinden. De voorgehouden rendementen blijven dan uit.

Ook in deze uitspraak, gericht tegen een notaris die vanwege het feitencomplex in dit dossier al door de tuchtrechter (de Notariskamer van het gerechtshof Amsterdam) uit zijn ambt is onttent, staan transacties in het kader van grondspeculatie centraal. Gedurende een periode van twee jaar worden, in 67 verschillende transacties, in totaal 91 percelen overgedragen aan een vrouw (hierna: “de vrouw”), die samen met haar man (hierna: “de man”) een tomatenkwekerij runnen. De totale koopsom van deze percelen is ongeveer EUR 13 miljoen. De man en de vrouw zijn niet in gemeenschap van goederen getrouwd. Niettemin vinden de transacties, zonder dat de man daarbij verder betrokken was, plaats vanaf de gezamenlijke en/of-rekening.

De genoemde percelen worden vanaf begin 2016 door Groza B.V. (hierna: “Groza”), via bemiddeling door tussenpersoon Aktua Vastgoed B.V. (hierna: “Aktua”), aan de vrouw verkocht. De vrouw is in februari 2016 door Aktua benaderd of zij interesse heeft in de aanschaf van percelen landbouwgrond. Die interesse blijkt de vrouw inderdaad te hebben.

Voordat de koopovereenkomsten tot stand worden gebracht, moet de vrouw voor iedere transactie een vragenlijst en een verificatieformulier invullen. In de vragenlijst wordt duidelijk gemaakt dat hiermee inzichtelijk moet worden of de vrouw

weloverwogen investeert, en dat ze zich bewust is van de risico's. Ook wordt gewezen op de rol van de notaris, die middels de vragenlijst wordt geholpen in het voldoen aan de op hem rustende zorgplicht.

In de vragenlijst wordt onder andere (via multiple choice vragen) gevraagd op welke termijn de vrouw schat dat de eventuele bestemmingswijziging plaatsvindt. Iedere keer dat de vrouw de vragenlijst invult, kruist zij de kortst mogelijke termijn – “binnen 5 jaar na aankoop” – aan. Ook geeft zij aan zich bewust te zijn van het speculatieve karakter van de investering, van het feit dat een bestemmingswijziging ook kan uitblijven, en dat Groza en Aktua zelf geen invloed hebben op het al dan niet intreden van een bestemmingswijziging. In het eerste vragenformulier geeft de vrouw vervolgens aan de investering met haar partner te hebben besproken. Bij de vragenformulieren ten behoeve van de latere transacties vermeldt zij dat zij de investering niet met haar partner, noch met adviseurs heeft besproken.

De leveringen, voor een totaalbedrag van ruim EUR 13,6 miljoen, vinden plaats in de periode tussen februari 2016 en januari 2018. Voorafgaand aan de transacties werd de concept transactiedocumentatie aan de vrouw toegezonden, waarin de notaris onder andere (in artikel 16) ingaat op de wijze waarop zijn zorgplicht is ingevuld, de notariële Belehrungspflicht. Dit artikel bevat in totaal zeven omstandigheden over de betreffende transactie, waarvan de koper verklaarde hiermee bekend te zijn (na mededeling door de verkoper), bijvoorbeeld dat sprake is van een waardestijging ten gunste van de verkoper en dat er geen garanties kunnen worden gegeven over het plaatsvinden van de bestemmingswijziging. Bij geen van deze transacties is de vrouw zelf aanwezig bij de notariële overdracht. In plaats daarvan geeft de vrouw steeds een notariële volmacht af.

Tuchtprocedure en procedure in eerste aanleg

Nadat alle transacties hebben plaatsgevonden, lijkt de vrouw zich pas in volle omvang bewust te worden van de risico's die zij met de verschillende transacties heeft genomen. Per brief van 20 augustus 2018 heeft zij, samen met de man, de notaris aansprakelijk gesteld voor de geleden schade. Voordat echter een dagvaarding wordt uitgebracht, dienen de man en de vrouw allereerst een tuchtklacht in tegen de notaris.

In twee instanties wordt geoordeeld dat de notaris in strijd met de op hem rustende verplichtingen heeft gehandeld, en wordt de zwaarst mogelijke sanctie aan de notaris opgelegd: ontzetting uit het ambt. Het wordt de notaris zeer kwalijk genomen dat hij slechts standaardwaarschuwingen in (concept-)aktes heeft opgenomen en een enkel telefoongesprek heeft gevoerd. Van hem had mogen worden gevergd om nader onderzoek te doen, en om zijn werkzaamheden op te schorten dan wel te weigeren zolang hij er niet van overtuigd was dat de vrouw wist welke risico's zij nam. De zorgplicht zou volstrekt onvoldoende zijn ingevuld.

Na deze uitspraak is de rechtbank Noord-Nederland, in haar vonnis van 24 mei 2023, opvallend mild. De vorderingen van de man en de vrouw worden afgewezen. Volgens de rechtbank was voldoende aannemelijk dat de vrouw, ook wanneer zij door de notaris nogmaals zou zijn gewezen op de aanzienlijke risico's, alsnog de transacties zou zijn aangegaan en dus niet anders zou hebben gehandeld.

Hoger beroep

In hoger beroep komt het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden tot een ander oordeel. Volgens het hof heeft de notaris de op hem rustende zorgplicht en waarschuwingsplicht geschonden. De notaris mocht er niet mee volstaan om de transacties via een volmacht te laten plaatsvinden, zonder dat hij zich er van had vergewist dat de vrouw zich daadwerkelijk bewust was van de risico's.

De notaris stelt wel dat verschillende telefoongesprekken hebben plaatsgevonden. Het aantal telefoongesprekken en de inhoud daarvan wordt echter door de vrouw betwist. Het hof overweegt dat de inhoud van die gesprekken dus niet vaststaat.

De notaris stelt daarnaast dat de vrouw (in zijn woorden) "dondersgoed heeft begrepen" welke risico's zij nam. Hierbij wordt verwezen naar een bericht dat in september 2017 is verzonden aan een medewerker van Aktua, waarin de vrouw schrijft de stukken te hebben ontvangen, compleet met waarschuwingen van de notaris, en dat ze hoopt binnen een maand uit de kosten te zijn. Het hof overweegt ten aanzien van dit bericht dat dit dateert van een moment dat al vele transacties hadden plaatsgevonden, en dat hieruit bovendien niet volgt dat de vrouw

daadwerkelijk wist van de (precieze) risico's die zij liep. De notaris heeft ook weliswaar in april 2017 aangedrongen op een persoonlijk gesprek met de vrouw, maar heeft kennelijk genoeg genomen met de reactie van de vrouw dat zij een dergelijk gesprek niet noodzakelijk achtte.

Ook ten aanzien van de man is de notaris volgens het hof tekortgeschoten in de nakoming van zijn zorgplicht. Volgens het hof wist de notaris dat de vrouw de aankopen voldeed vanaf een bankrekening waartoe ook de man gerechtigd was, en wist de notaris eveneens dat de man en de vrouw niet in gemeenschap van goederen waren getrouwd. De notaris had zich moeten realiseren dat de vrouw dus mogelijk onrechtmatig jegens de man handelde.

Het hof overweegt vervolgens dat in zijn ogen ook aannemelijk is dat, als de vrouw had begrepen dat de kans ongunstig was dat zij binnen afzienbare tijd de betaalde koopsommen zou kunnen terugkrijgen en winsten zou kunnen realiseren, zij tot inkeer zou zijn gekomen en zou zijn gestopt met het aangaan van nieuwe transacties. Volgens het hof ontbreken aanwijzingen dat de vrouw in die situatie hiermee zou zijn doorgegaan.

Het hof acht zich niet in staat om de schade zelf te begroten, en verwijst de zaak naar de schadestaatprocedure. Wel oordeelt het hof reeds dat sprake is van eigen schuld van de vrouw. Volgens het hof kan het de vrouw worden aangerekend dat zij solistisch is blijven optreden door zonder overleg in een periode van twee jaar voor vele miljoenen euro's landbouwgrond te kopen tegen een veelvoud van de actuele agrarische waarde. Zij heeft de kans op het aangaan van een gesprek met de notaris afgehouden, en kennelijk de toegezonden stukken ook onvoldoende gelezen. Het hof komt tot een percentage van eigen schuld van 45 procent. Ook voor de schade van de man hanteert het hof overigens dit percentage, omdat hij kennelijk onvoldoende oog heeft gehad voor het verloop van de en/of-rekening.

Deze uitspraak levert een aantal interessante inzichten op. Het hof maakt duidelijk dat de notaris er niet zomaar genoeg mee mag nemen dat een koper van percelen landbouwgrond afziet van een gesprek of van het in persoon aanwezig zijn bij het passeren van aktes. De notaris zal in dergelijke situaties moeten (blijven) aandringen.

Het aantal transacties, en dus de financiële omvang van de mogelijke risico's, speelt hierbij een belangrijke rol. Daarnaast maakt het hof ook duidelijk dat ook op kopers zelf een verantwoordelijkheid rust. Als een notaris (meermaals) aandringt op een gesprek, kan een koper dat gesprek niet uit de weg blijven gaan.

02

Kan een makelaar succesvol aansprakelijk worden gesteld als hij nalaat een adequate controle te verrichten van de identiteits- en financiële gegevens van een huurder?

([Gerechtshof 's-Hertogenbosch, 23 april 2024](#))

Regelmatig worden makelaars aansprakelijk gesteld in verband met de verkoop van een woning. In deze uitspraak wordt duidelijk wat van een makelaar, die bemiddelt bij particuliere huurovereenkomsten, precies wordt verwacht omtrent de solvabiliteit van een huurder.

Feiten

In deze kwestie gaat een eigenaar van een woning ("**de Verhuurder**") over tot de verhuur van zijn woning nu hij zijn woning niet verkocht krijgt. Hij geeft daarom een Makelaarskantoor de opdracht om te bemiddelen bij de verhuur van zijn woning. De Verhuurder en het Makelaarskantoor komen overeen dat de woning zal worden verhuurd op basis van de Leegstandswet (dit houdt in dat huurders geen beroep kunnen doen op huurbescherming). Na een zoektocht van het Makelaarskantoor, wordt een huurder, mevrouw B, gevonden. Het Makelaarskantoor heeft eind augustus 2018 een credit- en solvabiliteitscheck uitgevoerd ten aanzien van mevrouw B. Op 3 september 2018 nemen zowel mevrouw B als de heer C (hierna gezamenlijk: "**de Huurders**") intrek in de woning. Hoewel het Makelaarskantoor op 10 september 2018 een huurovereenkomst, waarin zowel mevrouw A als meneer B als huurders worden genoemd, heeft toegestuurd aan de Verhuurder en hem heeft verzocht om de huurovereenkomst te ondertekenen, heeft de Verhuurder dit niet gedaan.

Begin oktober 2018 heeft de Verhuurder verschillende vragen gesteld aan het Makelaarskantoor over het natrekken van de Huurders. Daarbij heeft de Verhuurder zich beklaagd over het feit dat de Huurders de woning al hadden betrokken, terwijl de huurovereenkomst nog niet was ondertekend. Op 30 januari 2019 heeft het Makelaarskantoor namens de Verhuurder de huurovereenkomst per 1 mei 2019 opgezegd. De Huurders verlieten de woning echter niet vrijwillig.

Daarom heeft de Verhuurder een kortgedingprocedure gestart. Hoewel de vordering tot ontruiming vanwege het gebrek aan een spoedeisend belang is afgewezen, hebben de Huurders alsnog de woning verlaten.

Vervolgens heeft de Verhuurder het Makelaarskantoor aansprakelijk gesteld en een schadevergoeding gevorderd. Het Makelaarskantoor heeft iedere aansprakelijkheid van de hand gewezen, waarna de Verhuurder een procedure is gestart.

Procedure bij de rechtbank en het hof

De Verhuurder vordert in de procedure een bedrag van ruim EUR 70.000 van het Makelaarskantoor. De rechtbank heeft het Makelaarskantoor veroordeeld tot betaling van een gering bedrag. Beide partijen stellen hoger beroep in.

De vraag die centraal staat is of het Makelaarskantoor is tekortgeschoten in haar verbintenissen uit de overeenkomst van opdracht. Zo dient een makelaar de zorg van een goed opdrachtnemer in acht te nemen, waarbij de zorgvuldigheid dient te worden betracht die van een redelijk bekwaam en redelijk handelend vakgenoot in gelijke omstandigheden mag worden verwacht. Dit is afhankelijk van de omstandigheden van het geval, waaronder de aard en inhoud van de opdracht, de positie van de opdrachtnemer en de aard en ernst van de betrokken belangen (zie ook [HR 15 juni 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW0727, r.o. 3.5.3.](#)).

Het eerste verwijt

De Verhuurder verwijt het Makelaarskantoor allereerst dat zij de huurovereenkomst zonder toestemming van de Verhuurder is aangegaan. Het hof benadrukt dat het Makelaarskantoor dit verwijt gemotiveerd heeft betwist, waardoor het aan de Verhuurder is om te bewijzen dat hij niet heeft ingestemd met de verhuur van de woning aan de Huurders. Dit heeft de Verhuurder onvoldoende gedaan. Zo stelt de Verhuurder dat hij telefonisch heeft geprotesteerd, maar voert de Verhuurder niet aan wanneer hij dit dan precies heeft gedaan (bijvoorbeeld door telefoongegevens te verstrekken). Daarnaast heeft de Verhuurder zich wel beklaagd over het feit dat de woning werd verhuurd zonder een ondertekende huurovereenkomst, maar heeft hij zich niet verzet tegen de verhuur van de woning aan de Huurders. Dat de Verhuurder zelf de huurovereenkomst niet heeft ondertekend, is volgens het hof niet van belang. Een huurovereenkomst is namelijk een vormvrij contract en een mondelinge

overeenkomst is in beginsel voldoende om de huurovereenkomst tot stand te brengen. Verhuurder heeft derhalve ingestemd met de verhuur van de woning aan de Huurders.

Het tweede verwijt

Vervolgens maakt de Verhuurder nog een verwijt dat de huurovereenkomst niet voldoet aan de eisen van de Leegstandswet en dat om die reden de Huurders huurbescherming genoten. Nu partijen zijn overeengekomen dat de huurovereenkomst diende te voldoen aan de eisen van de Leegstandswet, is het Makelaarskantoor ten aanzien van dit punt tekortgeschoten. In de huurovereenkomst dient namelijk op grond van de Leegstandswet te worden vermeld dat een vergunning tot tijdelijke huur is verkregen en dit was niet gedaan (datum van de beslissing van de gemeente en het kenmerk van de vergunning was niet vermeld). Hierdoor was sprake van reguliere (ver)huur en genoten de Huurders huurbescherming.

Derde verwijt

Tot slot gaat het hof in op het derde verwijt, namelijk dat de Huurders onvoldoende zouden zijn gescreend. Naar het oordeel van het hof mag van een makelaar die bemiddelt bij de totstandkoming van een particuliere huurovereenkomst worden verwacht dat hij de financiële goedgeheid van de potentiële huurder controleert.

Het Makelaarskantoor heeft aan mevrouw B alleen om een indicatie van haar inkomen gevraagd. Uit de solvabiliteits- en creditcheck, die het Makelaarskantoor heeft uitgevoerd, blijkt echter niets over het inkomen van mevrouw B en daarom had van het Makelaarskantoor mogen worden verwacht dat zij ook de inkomens- en vermogensgegevens zou opvragen voordat een huurovereenkomst met de Huurders zou worden aangegaan. Nu dit niet is gedaan, is sprake van een beroepsfout en is het Makelaarskantoor tekortgeschoten.

Het Makelaarskantoor heeft de heer C op geen enkele wijze gescreend. Het hof oordeelt dat tot de zorgplicht van de makelaar die bemiddelt bij de totstandkoming van een particuliere huurovereenkomst behoort *“dat hij voorafgaand aan de totstandkoming van de bewuste huurovereenkomst gedegen onderzoek doet naar de (potentiële) huurder door een adequate controle te verrichten van de identiteits- en*

financiële gegevens van deze huurder". Dit heeft het Makelaarskantoor niet gedaan en daarom heeft het Makelaarskantoor niet gehandeld zoals een redelijk bekwaam en redelijk handelend makelaar betaamt. Als het Makelaarskantoor dit wel had gedaan, dan zou zijn gebleken dat de heer B onder beschermingsbewind stond. In dat geval zou de Verhuurder – gelet op de verhuur van een woning in de vrije sector voor een kale huurprijs van EUR 1.250 – niet hebben ingestemd met de verhuur van de woning aan de Huurders. Het hof benadrukt daarbij dat zij daarbij in ogenschouw heeft genomen dat de huurovereenkomst niet aan de eisen van de Leegstandswet voldeed. Om die reden is sprake van causaal verband tussen de zorgplichtschending (de Huurders niet (voldoende) te screenen) en de schade van de Verhuurder.

De schade

Het hof oordeelt vervolgens dat de onbetaald gelaten huur voor vergoeding in aanmerking komt. Het Makelaarskantoor heeft immers het solvabiliteitsrisico van de Huurders onvoldoende onderzocht. Hierdoor is een reëel risico op wanbetaling van de huur in het leven geroepen. De gestelde schade aan de woning en aan de inboedel/goederen en de onderzoekskosten met betrekking tot de schade komen niet voor vergoeding in aanmerking. Het hof oordeelt dat deze schade in een te ver verwijderd verband staat met het aan het Makelaarskantoor te maken verwijt.

De Verhuurder vordert verder nog de advocaatkosten die hij heeft gemaakt voor het voeren van de kort geding procedure tot ontruiming van de huurders. Deze kosten zijn voldoende onderbouwd aan de hand van facturen. Daarnaast merkt het hof op dat de Verhuurder vanwege het ontbreken van een melding van bepalingen uit de leegstandwet ook genoodzaakt was om een kort geding te starten.

Het Makelaarskantoor heeft nog een beroep op verrekening van voordeel gedaan (artikel 6:100 BW). In dat kader heeft het Makelaarskantoor aangevoerd dat doordat de huurders met een beroep op huurbescherming weigerden de woning te verlaten de woning niet kon worden verkocht. De woning is vervolgens in waarde gestegen en deze waardeverhoging dient volgens het Makelaarskantoor te worden verrekend met de schade (de advocaatkosten in kort geding). Dit verweer faalt nu het causaal verband ontbreekt: zonder de normschending (het niet voldoen aan de verbintenis om een overeenkomst van beperkte duur op basis van de Leegstandwet tot stand te brengen)

zou het voordeel in de vorm van de waardeinstijging zich namelijk ook hebben voorgedaan. Daarbij mag slechts voordeel dat is of naar redelijke verwachting zal worden genoten, worden verrekend ([HR 1 februari 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD6627](#)). Hiervan is geen sprake nu de Verhuurder de woning niet heeft verkocht en de woning zelf weer bewoont. Ook aan de eisen van 'eigen schuld' is niet voldaan. Het starten van een kortgedingprocedure is namelijk niet het gevolg van gedragingen of omstandigheden aan de zijde van de Verhuurder.

Ook ten aanzien van de waarborgsom is geen sprake van voordeel in de zin van artikel 6:100 BW. Deze waarborgsom is een geldelijke compensatie voor het feit dat de woning zich bij het einde van de huur niet in dezelfde staat bevond als ten tijde van de sleuteloverdracht. Dat dit niet het geval was, is het niet het gevolg van de tekortkoming van het Makelaarskantoor. Tussen de normschending en het gestelde voordeel bestaat volgens het hof geen causaal verband. Het Makelaarskantoor heeft nog aangevoerd dat de Huurders per 1 mei 2019 de woning niet hebben verlaten, waardoor de Verhuurder over de maanden mei en juni 2019 nog huur heeft ontvangen die de Verhuurder anders niet zou hebben ontvangen. Ook ten aanzien hiervan is geen sprake van voordeel in de zin van artikel 6:100 BW nu de Verhuurder niet zelf in die maanden genot van de woning heeft gehad. Ook vloeit dit gestelde voordeel niet uit de tekortkoming van het Makelaarskantoor, maar uit de huurovereenkomst. Dat sprake zou zijn van voordeel ten aanzien van de courtage (de woning is niet verkocht door het Makelaarskantoor), is ook onjuist. Dit is het gevolg van de keuze van de Verhuurder en derhalve geen gevolg van een tekortkoming van het Makelaarskantoor.

Gelet op het voorgaande wordt het vonnis van de rechtbank door het hof vernietigd.

Deze uitspraak laat zien dat makelaars alert moeten zijn als zij betrokken zijn bij particuliere huurovereenkomsten. In dat geval wordt van hen verwacht dat zij voorafgaand aan de totstandkoming van de huurovereenkomst gedegen onderzoek doen naar de (potentiële) huurder door een adequate controle te verrichten van de identiteits- en financiële gegevens van deze huurder. Indien dit wordt nagelaten, dan bestaat het risico dat de huurder de makelaar succesvol een verwijt kan maken met alle gevolgen van dien.

03

Dient het advocatenkantoor in verband met een toerekenbare tekortkoming ook de schade te vergoeden?

([Rechtbank Rotterdam, 29 mei 2024](#))

Deze procedure bij de rechtbank Rotterdam gaat over de aansprakelijkheid van twee advocaten en een advocatenkantoor. Zij hebben hun cliënt bijgestaan bij het opstellen van een echtscheidingsconvenant. Volgens de cliënt is hij daarbij onjuist geadviseerd waardoor hij te veel geld heeft betaald aan zijn ex-vrouw.

Onderhavig vonnis betreft een schadestaatprocedure, in twee eerdere vonnissen heeft de rechtbank reeds beslist over de aansprakelijkheid van de advocaten en het advocatenkantoor. Deze uitspraken zullen tevens bij deze uitwerking worden betrokken.

Feiten

Eiser en zijn voormalige echtgenote (hierna gezamenlijk: "**de Cliënten**" en afzonderlijk "**de Man**" en "**de Vrouw**") zijn in 2001 gehuwd onder huwelijkse voorwaarden. De huwelijkse voorwaarden van Cliënten bevatten onder meer een beding tot periodieke verrekening van het overgespaarde inkomen. Van belang is dat in de huwelijksvoorwaarden aansluiting is gezocht bij het inkomensbegrip van de Wet Inkomensbelasting 2001 voor het inkomen dat verrekend diende te worden. Cliënten hebben tijdens het huwelijk echter geen uitvoering gegeven aan het periodieke verrekenbeding. De scheiding van de Cliënten is vervolgens de aanleiding geweest voor deze procedure.

Gedaagde 2 is familierechtadvocaat (hierna: "**de Familierechtadvocaat**") en heeft Cliënten geadviseerd over de huwelijksvermogensrechtelijke gevolgen van de komende echtscheiding. Gedaagde 3 is eveneens advocaat, met als specialisatie arbeidsrecht (hierna: "**de Arbeidsrechtadvocaat**"). De Arbeidsrechtadvocaat was werkzaam bij hetzelfde advocatenkantoor als de Familierechtadvocaat (hierna: "**het Advocatenkantoor**").

Op 11 mei 2017 is door Cliënten ter afwikkeling van de huwelijksvoorwaarden een echtscheidingsconvenant gesloten welke door de Familierechtadvocaat is opgesteld. Daarin is, onder meer, overeengekomen dat de Man een bedrag van EUR 1.600.000 aan de Vrouw moet betalen. In de procedure bestaat discussie of door de Familie-rechtadvocaat de niet-uitgekeerde winst van de holding van de Man in aanmerking is genomen om tot de hoogte van dit bedrag te komen.

Daarnaast is door de Arbeidsrechtadvocaat een constructie geadviseerd waarbij de Vrouw voor 10 jaar in loondienst zou treden bij de holding van de Man. In de side letter bij de arbeidsovereenkomst is opgenomen dat de arbeidsovereenkomst geen daadwerkelijke arbeidsverhouding betreft maar dat deze is overeengekomen ter voldoening van de schuld van de Man aan de Vrouw.

Procedure

Door de Man worden kort gezegd twee verwijten gemaakt aan het Advocatenkantoor en de twee advocaten. Allereerst wordt de Familierechtadvocaat verweten dat zij ten onrechte heeft geadviseerd dat de niet-uitgekeerde winst verrekend moest worden met inkomsten van de Vrouw. Daarnaast wordt de Arbeidsrechtadvocaat verweten te hebben meegewerkt aan het opstellen van een arbeidsovereenkomst en de side-letter tussen de holding en de Vrouw terwijl dit niet in het belang van de holding zou zijn. In verband met deze twee verwijten vorderen de Man en zijn holding in de schadestaat-procedure vergoeding van de door hen geleden schade van EUR 2.828.235,04.

In het eerste vonnis van de rechtbank wordt het beroep van het Advocatenkantoor en de advocaten op de klachtplicht behandeld. Volgens hen wist de Man al in 2017 welke verplichtingen hij had jegens de Vrouw en is hij daarom te laat met klagen. Daarbij zou er op de Man een verplichting rusten om te onderzoeken of het advies van de Familierechtadvocaat juist was. Ook zou de Man vanaf het begin van de geadviseerde arbeidsovereenkomst bekend zijn met de side letter (en dus bekend zijn met de afspraken) maar heeft hij jaren gewacht met het toesturen van de aansprakelijkstelling.

De rechtbank verwerpt het verweer dat te laat is geklaagd ten aanzien van de gestelde beroepsfout door de Familierechtadvocaat. Volgens de rechtbank blijkt nergens uit dat

de Man vóór 2021 op de hoogte was van de vermeende beroepsfout van de Familierechtadvocaat. Daarbij merkt de rechtbank op dat de klachtplicht pas begint te lopen vanaf het moment dat de Man het gebrek heeft ontdekt of redelijkerwijs had moeten ontdekken. Dit gebrek betreft niet de bekendheid van de Man met zijn verplichtingen jegens de Vrouw, maar de vermeende beroepsfout van de Familierechtadvocaat dat de niet-uitgekeerde winst in de holding van de Man verrekend moest worden met inkomsten van de Vrouw.

De rechtbank laat in het midden of de Man tijdig heeft geklaagd met betrekking tot de gestelde beroepsfout door de Arbeidsrechtadvocaat. Volgens de rechtbank is er namelijk geen sprake van een beroepsfout van de Arbeidsrechtadvocaat. De Man (en dus ook zijn holding) wist volgens de rechtbank namelijk heel goed waar hij voor tekende toen hij instemde met de arbeidsovereenkomst en side letter. De vorderingen ten aanzien van de Arbeidsrechtadvocaat worden daarom afgewezen.

Vervolgens gaat de rechtbank in op de vermeende beroepsfout van de Familierechtadvocaat. Daarbij oordeelt de rechtbank dat de vraag of de niet-uitgekeerde winsten van de holding van de Man verrekend hadden moeten worden, een kwestie is van uitleg van het desbetreffende beding in de huwelijksvoorwaarden. Deze uitleg dient te gebeuren aan de hand van de Haviltexmaatstaf.

Deze maatstaf houdt in dat bij de uitleg van een overeenkomst niet alleen naar de letterlijke bewoordingen van de overeenkomst moet worden gekeken, maar ook naar de betekenis die de partijen aan de tekst gaven en wat partijen over en weer van elkaar mochten verwachten.

Zoals hiervoor reeds uiteengezet werd bij de huwelijksvoorwaarden aangeknoopt bij het inkomensbegrip uit de Wet inkomstenbelasting 2001. Niet-uitgekeerde winst in een besloten vennootschap valt niet onder inkomen in de zin van de betreffende wet. Door de rechtbank wordt daarom geconcludeerd dat ervan uit moet worden gegaan dat de niet-uitgekeerde winsten in de holding van de Man niet behoorde tot de inkomsten die krachtens de huwelijksvoorwaarden tussen de Man en Vrouw verrekend moesten worden.

Vervolgens is nog in geding of de Familierechtadvocaat daadwerkelijk heeft geadviseerd dat de niet-uitgekeerde winsten tussen de Man en de Vrouw verrekend moesten worden. Volgens de Man zou dit in een gesprek op 13 maart 2017 en per e-mail van 13 maart 2017 zijn gebeurd, maar door gedaagden wordt dit betwist. Volgens gedaagden is het niet gegaan over de niet-uitgekeerde winsten maar is door Cliënten besloten te onderhandelen over de hoogte van het bedrag dat de Man aan de Vrouw zou moeten betalen, omdat Cliënten er niets voor zouden hebben gevoeld om alsnog uit te laten rekenen wat er verrekend moest worden.

Daarom stelt de rechtbank de Man in de gelegenheid om middels een getuigenverhoor te bewijzen dat de Familierechtadvocaat heeft geadviseerd dat de niet-uitgekeerde winsten van de holding van de Man krachtens de huwelijksvoorwaarden van de Man en de Vrouw verrekend moesten worden. Vervolgens oordeelt de rechtbank dat indien dit vast komt te staan daarmee vaststaat dat de Familierechtadvocaat een beroepsfout heeft gemaakt.

In het getuigenverhoor heeft de Man - door het horen van zichzelf, de Vrouw, de Familierechtadvocaat en zijn accountant - volgens de rechtbank voldoende kunnen toelichten hoe het gesprek en de advisering is verlopen en ook de gespreksaantekeningen die de Familierechtadvocaat had gemaakt bieden steunbewijs voor de wijze waarop dit volgens de Man is gegaan. De rechtbank acht daarom bewezen dat de Familierechtadvocaat mededelingen heeft gedaan op grond waarvan de Man redelijkerwijs mocht begrijpen dat hij de niet-uitgekeerde winsten met de Vrouw moest verrekenen.

Daarmee is vast komen te staan dat de Familierechtadvocaat de Man onjuist heeft geadviseerd en dat zij toerekenbaar tekort is geschoten. De aansprakelijkheid van de Familierechtadvocaat op grond van een onrechtmatig handelen is in de toepasselijke algemene voorwaarden van het Advocatenkantoor echter uitgesloten. Daarom heeft de rechtbank geoordeeld dat enkel het Advocatenkantoor aansprakelijk kan worden gehouden.

De vraag is vervolgens waar de Man en de Vrouw op uit zouden zijn gekomen indien de Familierechtadvocaat de beroepsfout niet had gemaakt. De rechtbank acht in ieder geval aannemelijk dat, in de hypothetische situatie dat de Familierechtadvocaat

geen (beroeps)fout zou hebben gemaakt, de Man een voor hem gunstiger financieel resultaat had behaald in de onderhandelingen met de Vrouw die hebben geleid tot het echtscheidingsconvenant.

Van de EUR 1.600.000 die de Man door het echtscheidingsconvenant aan de Vrouw moest betalen, is EUR 1.000.000 door de Man met spoed aan de Vrouw verstrekt zodat de Vrouw een nieuw huis kon kopen. Volgens het Advocatenkantoor en de advocaten had de Man dit bedrag hoe dan ook aan de Vrouw betaald en ontbreekt derhalve het causale verband met de beroepsfout. De rechtbank gaat hierin mee en acht het zeer waarschijnlijk dat de Man ook zonder de beroepsfout de Vrouw had geholpen met de aankoop van een woning met de aankoopwaarde van EUR 700.000 – EUR 750.000. Daarbij neemt de rechtbank onder meer in aanmerking dat de Man bereid was om met de Vrouw tot een passende oplossing te komen, de onderneming van de Man een waarde/vermogen had van EUR 10.000.000 en dat de Man ter terechtzitting heeft bevestigd dat hij de woning passend vond voor de Vrouw.

Vervolgens is het nog de vraag of de Man dit geld dan aan de Vrouw zou hebben geschonken of dat hij een hypothecaire lening met de Vrouw zou hebben afgesloten. De rechtbank overweegt dat zij in dit kader niet anders kan dan een schatting maken. Daarom oordeelt de rechtbank, gelet op voornoemde omstandigheden, dat het waarschijnlijk is dat de Man het ook zonder de beroepsfout van de Familierechtadvocaat mogelijk had gemaakt voor de Vrouw om een woning van EUR 700.000 aan te kopen. Dit bedrag komt daarom niet voor vergoeding in aanmerking.

Met betrekking tot het resterende bedrag van de vordering van EUR 1.600.000, te weten EUR 900.000, is de rechtbank van oordeel dat dit wel schade is die in causaal verband staat tot de fout van Familierechtadvocaat. De Man zou de betreffende betalingsverplichting aan de Vrouw niet zijn aangegaan indien de Familierechtadvocaat hem niet onjuist had geïnformeerd. Het betreft een aanzienlijke financiële verplichting om, naast het voorzien in een woning ter waarde van EUR 700.000, tevens EUR 900.000 aan de Vrouw toe te kennen. Het is niet aannemelijk dat de Man deze verplichting vrijwillig en zonder wetenschap van het feit dat, volgens de Familierechtadvocaat, de niet-uitgekeerde ondernemingswinsten moesten worden verdeeld, zou zijn aangegaan. Daarom komt deze schade voor vergoeding in aanmerking.

Door de Man wordt nog gesteld dat hij zonder de beroepsfout van de Familie-rechtadvocaat geen auto van EUR 43.000 voor de Vrouw had gekocht. Ook deze schade wordt door het ontbreken van het causaal verband afgewezen. Het is volgens de rechtbank aannemelijk dat de Man na een lang huwelijk de Vrouw en hun minderjarige kinderen goed verzorgd achter wilde laten, zodat hij hen hoe dan ook van een auto had voorzien. Ook de overige vermeende schades van de Man worden afgewezen wegens een gebrek aan onderbouwing of causaal verband.

Wel wordt nog een bedrag van EUR 107.087,60 op de schade van de Man in mindering gebracht. Dit is namelijk de helft van de waarde van drie onroerende zaken die voor verrekening met de Vrouw in aanmerking kwamen. Dit zou de Man ook zonder de beroepsfout met de Vrouw moeten verrekenen. Tot slot wordt nog de contractuele en wettelijke rente bij de schade opgeteld, zodat de totale schade van Man die voor vergoeding in aanmerking komt EUR 973.401,60 bedraagt.

Deze uitspraak is een mooi voorbeeld van een kwestie waarin een toerekenbare tekortkoming niet automatisch leidt tot een volledige vergoeding van de schade. Het causaal verband is voor de beoordeling of de schade voor vergoeding in aanmerking komt een essentieel punt. Als de werkelijke situatie niet afwijkt van de hypothetische situatie, komt de schade niet voor vergoeding in aanmerking.

04

De aansprakelijkheid van een accountant: heeft de accountant nagelaten (juiste) verrekeningen uit te voeren?

[\(Rechtbank Zeeland-West-Brabant 24 april 2024\)](#)

Deze procedure bij de Rechtbank Zeeland-West-Brabant betreft een geschil over de uitleg van het inkomensbegrip uit de huwelijkse voorwaarden. Ditmaal een geschil tussen enerzijds de eigenaar van een vollegrondstuinbouwbedrijf (hierna: “de Cliënt”) en een accountantskantoor (hierna: “het Accountantskantoor”) anderzijds. Het geschil draait in de kern om de vraag of het Accountantskantoor zijn zorgplicht heeft geschonden bij de invulling van het inkomensbegrip uit de huwelijkse voorwaarden van de Cliënt en bij het opmaken van verrekeningen in het kader van deze huwelijkse voorwaarden tussen de Cliënt en zijn voormalige echtgenote.

Feiten

Het Accountantskantoor heeft sinds de jaren '80 werkzaamheden verricht voor de Cliënt en zijn vennootschap, de rechtsvoorgangers en familieleden. De Cliënt is in 1994 gehuwd onder huwelijkse voorwaarden die specifieke bepalingen bevatten over wat onder 'inkomen' valt voor verrekening. Er was een verplichting om jaarlijks te verrekenen, waarbij een vervaltermijn was overeengekomen van drie jaar. Tot 2011 heeft het Accountantskantoor jaarlijkse berekeningen en afrekeningen opgesteld, die door de Cliënt en zijn toenmalige echtgenote zijn ondertekend. Daarna zijn er geen verrekeningen meer opgesteld waardoor dit na de scheiding van de Cliënt en zijn ex-vrouw op 20 maart 2018 alsnog diende te gebeuren. Het Accountantskantoor heeft daarom alsnog verrekeningen opgesteld aan de hand waarvan de Cliënt en zijn ex-vrouw een echtscheidingsconvenant hebben gesloten.

Bij die verrekeningen is van belang dat in 2012 de Cliënt onroerende zaken heeft verkocht aan de gemeente Nuenen, waarbij boekwinst werd behaald. De vergoeding voor de verkochte bedrijfsgrond, opstallen en installaties bedroeg namelijk substantieel meer dan de boekwaarde.

Naar aanleiding daarvan heeft het Accountantskantoor in een notitie op 16 mei 2012 onder meer geadviseerd dat de boekwinst behoorde tot het te verrekenen vermogen, met uitzondering van de boekwinst die was verkregen met de verkoop van de grond. In de huwelijksvoorwaarden was namelijk *'waardeveranderingen van cultuurgronden van het bedrijf'* uitgezonderd van het begrip 'inkomen'.

De boekwinst ten aanzien van de opstallen en installaties is dus wel met de ex-vrouw van de Cliënt verrekend. De Cliënt stelt zich in de onderhavige procedure op het standpunt dat dit ten onrechte is gebeurd, waardoor hij te veel heeft betaald aan zijn ex-vrouw.

De centrale vraag in deze zaak is daarom of de boekwinst ten aanzien van de opstallen en installaties onder het inkomensbegrip van de huwelijkse voorwaarden valt en verrekend had moeten worden.

Procedure

Allereerst gaat de rechtbank in op "het meest verstrekkende verweer" van het Accountantskantoor. Dit heeft betrekking op het vervalbeding in de algemene voorwaarden van het Accountantskantoor. Dit beding stelt dat vorderingsrechten van de opdrachtgever vervallen na één jaar nadat de opdrachtgever bekend werd of redelijkerwijs bekend kon zijn met het bestaan van deze rechten. Volgens het Accountantskantoor is er meer dan een jaar verstreken na het moment dat de Cliënt bekend was met de schade waardoor de vorderingen zijn vervallen. In dit kader wordt door de rechtbank een onderscheid gemaakt tussen de rechtsverhouding van de Cliënt in privé en het Accountantskantoor en de rechtsverhouding van de vennootschap van de Cliënt en het Accountantskantoor.

Ten opzichte van de Cliënt in privé (als consument) toetst de rechtbank ambtshalve of er sprake is van een oneerlijk beding zoals bedoeld in de Europese Richtlijn oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten. Vervolgens oordeelt de rechtbank dat het vervalbeding als onredelijk bezwarend moet worden aangemerkt en vernietigt de rechtbank het vervalbeding ten aanzien van de Cliënt.

Wat betreft de vordering van de vennootschap van de Cliënt tegen het

Accountantskantoor is de situatie anders. De vennootschap is immers geen consument. De rechtbank oordeelt daarom dat het versturen van een aansprakelijkstelling op 30 april 2018 onvoldoende is om de vervaltermijn te verlengen of te laten uitwerken. Omdat de dagvaarding pas op 14 april 2023 is betekend, meer dan een jaar na de aansprakelijkstelling, concludeert de rechtbank dat het beroep van het Accountantskantoor op het vervalbeding slaagt en dat de vennootschap niet-ontvankelijk wordt verklaard in haar vordering. Ook een beroep op de redelijkheid en billijkheid maakt dit, wegens een gebrek aan onderbouwing, niet anders.

Ook wordt door het Accountantskantoor aangevoerd dat op grond van de algemene voorwaarden de financieel adviseur niet in privé aansprakelijk kan worden gesteld. Door de Cliënt is op de mondelinge behandeling nog aangevoerd dat dit niet redelijk zou zijn omdat op de financieel adviseur een bijzondere zorgplicht zou rusten. Ook dit beroep op de redelijkheid en billijkheid is onvoldoende onderbouwd door de Cliënt. Daarnaast is geen sprake van onredelijk bezwarend beding zodat de rechtbank de vorderingen jegens de financieel adviseur afwijst.

Vervolgens gaat de rechtbank verder met de beoordeling van de aansprakelijkheid van het Accountantskantoor jegens de Cliënt waarbij eerst de te hanteren maatstaf uiteen wordt gezet. Het Accountantskantoor diende bij de uitvoering van de opdracht tegenover de Cliënt de zorg van een goed opdrachtnemer in acht te nemen. Dat betekent dat zij diende te handelen zoals een redelijk bekwaam en redelijk handelend vakgenoot betaamt.

In dat kader worden door de Cliënt drie verwijten gemaakt. Allereerst wordt het Accountantskantoor verweten dat er een fout is gemaakt bij het opmaken van de notitie in 2012. De rechtbank overweegt in dat kader als volgt.

Na de introductie van de terbeschikkingstellingsregeling van de Wet IB in 2005 heeft een bespreking plaatsgevonden tussen de Cliënt, zijn ex-vrouw en het Accountantskantoor over de invloed van de terbeschikkingstellingsregeling op het te verrekenen inkomen. Vervolgens zijn de Cliënt en zijn ex-vrouw overeengekomen dat inkomsten en uitgaven met betrekking tot het ter beschikking stellen van de onroerende zaken die eigendom waren van Cliënt niet onder het inkomensbegrip van de huwelijkse

voorwaarden zouden vallen.

Dit is van belang omdat de opstallen en de installaties die in 2012 aan de gemeente Nuenen zijn verkocht ook onder die afspraken vielen. De opstallen en installaties behoorden namelijk tot het persoonlijke bedrijf van de Cliënt en zijn ter beschikking gesteld aan de eigen BV.

De rechtbank stelt vast dat de notitie in 2012 (waarin de vraag is beantwoord of de boekwinsten konden worden beschouwd als inkomen dat voor verrekening in aanmerking kwam) afweek van de afspraken zoals deze zijn gemaakt in 2005. Tijdens de zitting is gebleken dat de afspraken uit 2005 niet bekend waren bij de betrokken professionals en niet zijn betrokken bij de notitie in 2012. Vervolgens heeft het Accountantskantoor erkend dat indien dit wel bekend was geweest dit mogelijk tot een ander advies of resultaat zou hebben geleid. Dan zou namelijk geadviseerd zijn om de huwelijkse voorwaarden te wijzigen.

Daarom oordeelt de rechtbank dat de Cliënt in 2012 onvolledig en onjuist is geadviseerd door het Accountantskantoor. De boekwinst over de opstallen en installaties is onterecht tot het te verrekenen inkomen gerekend. Aan de hand van de notitie in 2012 zijn ook de verrekeningen door het Accountantskantoor opgemaakt welke diende ter afwikkeling van de huwelijkse voorwaarden. Daardoor is de Cliënt ook in dat kader op basis van onvolledige informatie geadviseerd en heeft hij voor de afwikkeling van de huwelijkse voorwaarden geen deugdelijke keuze kunnen maken. De rechtbank concludeert dat het Accountantskantoor, door de afspraken in 2005 niet te betrekken bij het opmaken van de notitie 2012, niet heeft gehandeld zoals van een redelijk bekwaam en redelijk handelend beroepsgeenoot mag worden verwacht.

De rechtbank vervolgt met het tweede verwijt. Deze heeft betrekking op de jaarrekeningen die vanaf 2011 niet meer zijn opgemaakt. Het Accountantskantoor stelt dat zij deze jaarrekeningen niet hoefde op te maken omdat zou zijn afgesproken dat in afwachting van de procedure tegen de Belastingdienst vanaf 2011 geen verrekeningen meer werden opgemaakt. Het Accountantskantoor laat echter na het bestaan van deze afspraken deugdelijk te onderbouwen. Nu niet in geschil is dat het opmaken van jaarlijkse verrekeningen onderdeel was van de overeenkomst tussen de Cliënt en het

Accountantskantoor en het Accountantskantoor daar, ondanks verzoek van de Cliënt, niet toe is overgegaan, staat vast dat sprake is van een tekortkoming aan de zijde van het Accountantskantoor. Het Accountantskantoor heeft daardoor niet gehandeld zoals van een redelijk bekwaam en redelijk handelend beroepsgenoot mag worden verwacht.

Dan komt de rechtbank toe aan het derde en laatste verwijt. Volgens de Cliënt heeft het Accountantskantoor ten onrechte de bruto boekwinst opgenomen in de jaarlijkse verrekeningen. Het Accountantskantoor stelt dat dit gedaan is in overleg met de Cliënt in het kader van een herwaarderingsreserve. Er heeft uiteindelijk geen herinvestering plaatsgevonden waardoor de Cliënt achteraf alsnog belasting moest betalen over de bruto boekwinst. Deze achteraf betaalde belasting is daardoor niet opgenomen in de verrekeningen. De Cliënt heeft het echter nagelaten om te onderbouwen waarom het Accountantskantoor niet van de bruto boekwinst uit mocht gaan. Daarom kan niet worden geconcludeerd dat het Accountantskantoor zich in dit opzicht niet heeft gedragen zoals van een redelijk bekwaam en redelijk handelend beroepsgenoot mag worden verwacht.

Volgens de rechtbank bestaat er ook een causaal verband tussen de tekortkomingen van het Accountantskantoor en de schade van de Cliënt. De rechtbank overweegt daartoe dat vast staat dat sinds 2011 ten onrechte geen verrekeningen meer zijn opgemaakt, terwijl dit wel onderdeel van de opdracht aan het Accountantskantoor was. Het is aannemelijk dat als het Accountantskantoor de verrekeningen gedurende de jaren voor de echtscheiding wel had opgemaakt volgens de afspraken uit 2005, deze jaren in de echtscheidingsprocedure niet meer tot discussie hadden geleid. Verder overweegt de rechtbank dat de notitie van 2012 heeft geleid tot een hoger te verrekenen inkomen van de Cliënt dan wanneer de boekwinst van opstallen en installaties buiten beschouwing was gelaten. In de concept verrekeningen is daardoor uitgegaan van een te hoog inkomen van de Cliënt. Dit is van invloed geweest op het aan de ex-vrouw te betalen bedrag. Daarbij merkt de rechtbank op dat als het inkomensbegrip in de huwelijkse voorwaarden was aangepast, er waarschijnlijk een andere discussie zou hebben plaatsgevonden in de echtscheidingsprocedure.

Gelet op al het voorgaande verklaart de rechtbank voor recht dat het Accountantskantoor tekort is geschoten in de nakoming van de contractuele verplichtingen jegens de Cliënt. Zij had ervoor moeten zorgen dat de jaarlijkse verrekeningen opgesteld zouden worden. Ook had het Accountantskantoor de Cliënt deugdelijke dienen te informeren over de invulling van het inkomensbegrip in de notitie in 2012. Aangezien het Accountantskantoor dit heeft nagelaten is het Accountantskantoor aansprakelijk jegens de Cliënt voor zijn geleden en nog te lijden schade.

Een vraag over beroepsaansprakelijkheid?

Neem contact op met een van onze specialisten

Vincent Terlouw

Partner / Advocaat

+31 6 5112 0296

v.terlouw@ploum.nl

Maurice Verhoeven

Partner / Advocaat

+31 6 2036 4060

m.verhoeven@ploum.nl

Thomas Munnik

Advocaat

+31 6 2248 1755

t.munnik@ploum.nl

Suzanne van Aalst

Advocaat

+31 6 1255 6802

s.vanaalst@ploum.nl

Annerieke Meerkerk

Advocaat

+31 6 1117 6305

a.meerkerk@ploum.nl

Boaz van Honk

Advocaat

+31 6 3008 0195

b.vanhonk@ploum.nl

Cédric Betjes

Advocaat

+31 6 3022 5881

c.betjes@ploum.nl